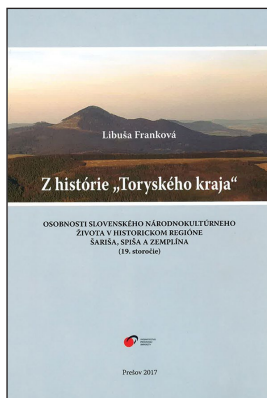

FRANKOVÁ, Libuša. Z histórie „Toryského kraja“. Osobnosti slovenského národnokultúrneho života v historickom regióne Šariša, Spiša a Zemplína. Prešov : Vydavateľstvo Prešovskej univerzity v Prešove, 2017. 249 s. ISBN 978-80-555-1861-9.

Monografická publikácia doc. PhDr. Libuše Frankovej, CSc., sprístupňuje, zdôvodňuje a objasňuje pronárodné aktivity vybraných osobností slovenského národného života, ktoré pôsobili v historických regiónoch Šariša, Spiša a Zemplína v 19. storočí. Autorka v úvode predstavuje väčší počet národnokultúrnych dejateľov z vybraných regiónov, aj z hľadiska ich profesijného zamerania. V publikácii sa zamerala na pronárodné aktivity desiatich vybraných osobností, s dôrazom aj na špecifické vnímanie východoslovenského regiónu slovenskou historickou vedou v dôsledku historických, etnických, konfesijných, jazykových a ďalších faktorov vo vzťahu k iným regiónom na slovenskom území v 19. storočí. Ako poznamenala autorka, práca je zameraná

na rozšírenie poznatkov v skúmanej problematike, ktoré môžu prispieť k ustálovaniu pohľadu na národný život slovenskej spoločnosti na historickom území východného Slovenska.

Po obsahovej stránke je publikácia členená do troch rozsiahlejších kapitol – Osobnosti pôsobiace na historickom území Šariša, Spiša a Zemplína, Významní predstavitelia študentského spolkového hnutia na historickom území Šariša a Spiša z radov profesorov a Významní predstavitelia študentského spolkového hnutia na historickom území Šariša a Spiša z radov študentov. V jednotlivých kapitolách sú osobnosti predstavené v samostatných podkapitolách.

V prvej kapitole približuje mnohostranné aktivity Jána Andraščíka, prvého spisovateľa publikujúceho v šarišskom nárečí, Adama a Jána Hlovíka, kultúrnych dejateľov – zberateľov ľudovej slovesnosti, Bohuslava Nosáka-Nezabudova, aktívneho účastníka slovenského národného života, Karola Sereďaia, osvetového a ľudovýchovného dejateľa a Jonáša Záborského, národnokultúrnej a cirkevnej osobnosti, ktorá citlivo vnímala postavenie Slovákov v uhorskej spoločnosti. S dôrazom na ich osobný aj profesijný život a na ich národnú osvetovú, ľudovýchovnú, zberateľskú a literárnu činnosť.

V nasledujúcej kapitole predstavila významné osobnosti národného života z radov profesorov – podporovateľa samovzdelávacej spolkovej činnosti slovenských študentov v Levoči a Prešove Michala Hlaváčka a priaznivca slovenských študentských samovzdelávacích aktivít v Prešove Antona Ľudovíta Muňaja, odolávajúcim maďarizačným tlakom zo strany štátnej moci.

V tretej kapitole z radov aktívnych študentských osobností na pôde študentského spolkového hnutia sa autorka zamerala na Mikuláša Štefana Ferienčíka, organizátora a podporovateľa študentských samovzdelávacích aktivít v Levoči a Prešove, Gustáva Adolfa Koričanského, výraznej osobnosti slovenských samovzdelávacích študentských spoločností a na Jozefa Srnku, zakladajúceho člena prešovskej Slovenskej spoločnosti na kolégiu. Autorka sa venuje aj ich neskoršiemu pôsobeniu v slo-

venskom národnom živote. Niektorí pôsobili naďalej aktívne, napríklad Mikuláš Štefan Ferienčík, iní len okrajovo.

Autorka pri spracovaní prezentovanej problematiky využila veľké množstvo historických prameňov, dobovej tlače a odbornej literatúry. Monografiu uzatvára záver, zoznam bibliografických odkazov a menný register. Obohatená je pestrým obrazovým materiálom, ktorý hodnotne dopĺňa text a robí ho zaujímavejším. Určená je čitateľom, ktorých zaujíma história východného Slovenska a činnosť slovenských elít na jeho území v sledovanom období. Z *histórie „Toryského kraja“* patrí medzi historické práce, ktoré môžeme považovať za seriózne a renomované k danej téme.

Jozef Lutaš-Hušťák